

2019-08-09

Post- och telestyrelsen
Diarienummer 19-7658

SVAR PÅ FRÅGOR AVSEENDE PTS UPPDRAG ATT KONKRETISERA EN NY MODELL FÖR BREDBANDSSTÖD.

Byanätsforum är ett nätverk med bredbandsföreningar som driver byanät runt om i Sverige. Nätverket drivs av Hela Sverige ska leva, Coompanion och LRF med stöd av landsbygdsprogrammet. Vi är tacksamma för möjligheten att svara på frågorna avseende ny modell för bredbandsstödet.

Vår förhoppning är att det även kommer finnas en fortsatt dialog innan formen för det framtida bredbandsstödet fastställs. Då svarstiden var kort och ligger under semestertider ser vi att det finns en risk att inte alla berörda aktörer kommer ha möjlighet att inkomma med sina synpunkter.

Nedanstående yttrande innehåller övergripande kommentarer med utgångspunkt i PTS promemoria ”Framtida stödinsatser på bredbandsområdet” från 2017 (avsnitt 1) och sedan svar på de av PTS ställda frågorna (avsnitt 2).

1. Övergripande kommentarer

I PTS promemoria ”Framtida stödinsatser på bredbandsområdet” beskrivs följande:

”Genom att organisera sig i byaföreningar för bredbandsprojekt har konsumenterna åstadkommit en hög anslutningsgrad vilket har sänkt kostnaden per anslutning.”

Några positiva effekter som nämns är att:

- *Byaföreningarna är ofta mycket effektiva i sin marknadsföring. [...]*
- *Genom sin lokalkännedom och genom att konkurrensutsätta utbyggnaden har de konsumentdrivna projekten pressat priserna på gräventreprenader. [...]*
- *Genom sin lokalkännedom har byaföreningarna även lyckats effektivisera grävarbeten och gjort kostnadseffektiva dragningar av infrastrukturen, bl.a. genom goda kontakter med markägare. [...]*

- *Genom att konsumenterna i ett område gått samman och såväl ökat som samordnat efterfrågan i området har byaföreningarna kunna erbjuda marknadsaktörerna intressanta affärer. [...]*

Byanätsforums kommentar

Bredbandsföreningar är en viktig del i bredbandsutbyggnaden på landsbygden och arbetet har utförts på ett kostnadseffektivt sätt. Byanätsforum står bakom bilden av de positiva effekterna som beskrivs ovan. Vi ser den kraft, lokalkännedom och vilja som finns på landsbygden som en stor tillgång och anser det av yttersta vikt att en ny modell för bredbandsstöd även fortsättningsvis ger möjlighet till stöd för lokala grupper och bredbandsföreningar. Dessa bidrar till social delaktighet, tillväxt och utveckling i landsbygdsområden. Vi ser även vikten av att en god dialog även fortsättningsvis hålls med markägarna och övriga aktörer.

Många av bredbandsföreningarna som vill bygga bredband på landsbygden saknar erfarenhet av att söka projektstöd. De upplever administrationen och reglerna kring bredbandsutbyggnad som ett hinder och vissa vänder sig till Byanätsforum för rådgivning. Många av dem upplever att myndigheter inte ger tillräckligt bra svar på deras frågor. Vi önskar att kommande bredbandsstöd ska utformas så att allmänheten kan ta del av dem. Det ska inte krävas expertkunskap för att kunna göra ansökningar och administrera projekt.

Inför en bedömning av stödområden anser vi att det är viktigt att göra en grundlig förstudie av hur de hittills inte utbyggda områdena ser ut. Här anser vi det viktigt att någon med lokalkännedom ser över helheten för att göra en rekommendation och bedömning av hur de vita fläckarna kan täckas upp på bästa sätt. Arbetet kan gärna kompletteras med utökad regional/lokal samverkan mellan berörda aktörer såsom länsstyrelser, regioner och kommuner.

Vi ser gärna att nya former av samråd även initieras för områden som idag saknar fiber och där ingen part ansökt om bredbandsstöd för att se vilka som skulle kunna vara intresserade av utbyggnad. Till dessa samråd bör byanät och lokala grupper inbjudas.

Vi har uppfattat att det idag saknas ett system för god uppföljning av utbetalade stöd hos Jordbruksverket. Det finns ingen tydlig statistik över antal aktörer som ansökt om stöd och beviljats medel, men där projektet har blivit försenat. Vi anser det oroväckande då vi ser en risk att stödmedel inte används under stödperioden och anser det viktigt att det inför kommande stödperiod utveckla ett bättre system för uppföljning.

2. Svar på frågor

Avgränsning av stödområden

Fråga 1: Hur stort anser ni att varje stödområde bör vara?

Byanätsforums svar

Byanätsforum anser att ett stödområde ska kunna vara ett ”mindre geografiskt område”, exempelvis en by.

Byanätsforum vill inte ha något krav på minst antal uppkopplingar och därigenom öppna upp för mindre enheter där områden som annars riskerar att bli uteslutna. Vi ser även att efteranslutningar är ett stort problem för många bredbandsföreningar. Mindre stödområden skulle öka möjligheten att kunna bygga ut inom befintliga bredbandsföreningar och därmed förbättra tillgången till fiber i hela landet.

Fördelning av stödmedel

Fråga 2: Givet att PTS har identifierat områden där det sannolikt inte kommer att utvecklas infrastruktur av NGA-kvalitet på kommersiella villkor i enlighet med krav i gällande regelverk, vilka kriterier anser ni bör styra fördelning av stödmedel från nationell nivå? I samband med PTS utredning gällande bredbandsstöd under år 2017 lyftes ett antal kriterier fram som väsentliga för beslut om fördelning av bredbandsstöd från nationell till regional nivå (länsstyrelsen eller regionen). Dessa kriterier är avstånd (t.ex. från anslutningsnod), gleshet (t.ex. långa avstånd mellan hus) och geologiska förutsättningar för bredbandsutbyggnad (t.ex. stenig mark). Därutöver angavs att regionala och kommunala strategier bör ligga till grund för prioriteringar på regional nivå av fördelning av stöd.

Byanätsforums svar

Byanätsforum anser att avstånd, gleshet och geologiska förutsättningar är lämpliga kriterier för styrning av offentligt stödmedel från nationell nivå. Ju sämre förutsättningarna ett område har för anslutning på kommersiella grunder desto högre bör det prioriteras för offentligt stöd.

Byanätsforum anser även att områden på landsbygd som innehåller verksamheter som företag, olika servicefunktioner och skolor bör utgöra kriterier som ger viss prioritet.

Offentligt samråd för att säkerställa att det inte kommer att byggas ut infrastruktur på kommersiella villkor inom tre år från offentliggörandet av den planerade stödåtgärden.

Fråga 3a: Hur anser ni att ett offentligt samråd om planerad stödåtgärd kan genomföras effektivt i ett framtida bredbandsstödsprogram?

Byanätsforums svar

Byanätsforum anser att offentligt samråd i syfte att undersöka intresset för att bygga ut på kommersiella villkor troligen genomförs mest effektivt enligt upprättade rutiner istället för att införa nya system.

Fråga 3b: För det fall att en aktör svarar att denna avser att bygga bredband i ett område på kommersiella villkor, hur anser ni att detta svar bör utvärderas? Har ni exempelvis förslag på hur en investeringsplan och andra underlag kan värderas?

Byanätsforums svar

Byanätsforum anser att det behöver ställas högre krav på skapande och uppföljningar av tydliga tidsplaner för byggnationer och färdigställande. Det behöver även göras en rimlighetsbedömning av tidsplanerna där de viktigaste aspekterna tas med.

Byanätsforum har fått in ärenden från bredbandsföreningar som blivit nekade stöd där kommersiell bredbandsaktör har som avsikt att bygga, men där ingen byggnation blivit av. Där har stödmedlen blivit upplåsta under en längre tid. Det är därför viktigt att tidsplanerna verkligen hålls och inte blir förskjutna. Exempelvis skulle en jämförelse kunna göras över liknande geografiska områden där den kommersiella aktören tidigare anmält att de planerar att genomföra utbyggnad på kommersiella villkor, men inte genomfört byggnationen. Detta bör tas i beaktande.

Byanätsforum har fått in en del exempel där det är oklart vad som krävs för att ett projekt ska anses som påbörjat. En tydligare definition av detta behöver göras. Hårdare krav bör ställas på projektägarna att hela nätet ska vara klart inom utlovad tid och inte bara att mindre moment har påbörjats.

Tommy Nilsson, Projektledare Byanätsforum
Anna Johansson, Projektledare Byanätsforum